

KATOLIŠKI GLAS

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE: RIVA PIAZZUTTA, 18 34170 GORIZIA - TELEFONO 0481 - 533177 - DIRETTORE RESPONSABILE: MONS. MOČNIK FRANCESCO - REGISTR. TRIBUNALE DI GORIZIA N. 5 DEL 28 - 01 - 1949 - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE - GRUPPO 11/70% AUTORIZZAZIONE DIREZIONE PROVINCIALE P. T. DI GORIZIA	UREDNIŠTVO IN UPRAVA:	Riva Piazzutta, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA Tel. 0481 - 533177 - Telefax 533177 Poštni t/rn 11234499
TASSA RISCOSSA	ITALY		Poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trieste - Trst - Tel. 040 - 414646	

Skupnost med Cerkvami in narodi

Na praznik Marijinega rojstva, 8. sept. je bilo skupno romanje mladih iz videmske in koprške škofije na Staro goro. Romanja so se udeležili tudi oba škofa iz Vidma msgr. Alfredo Battisti ter pomožni škof Pietro Brolo in škof Metod Pirih iz Kopra. V svetišču je bilo somaševanje, govoril je pa koprski škof. Najprej je omenil, kako je to že tretje somaševanje, govoril je pa koprski škof. Najprej je omenil, kako je to že tretje somaševanje, govoril je pa koprski škof. Najprej je omenil, kako je to že tretje somaševanje, govoril je pa koprski škof.

Pred nami se odpira nova doba, v kateri mora Cerkev tako kakor v preteklosti dati svoj specifični prispevek k duhovni prenovi krščanske Evrope, ki bo brez meja in zato skupna hiša vseh njenih prebivalcev.

Kljub temu, da smo Bogu, papežu Janezu Pavlu II. in raznim modrim ljudem hvaležni za vse spremembe, ki so nastale v krajevnih Cerkvah na Vzhodu, tukaj ni prostora za triumfalizem, ker mora vsak kristjan prispevati svoj delež, kako bodo v skupni evropski hiši med različnimi krajevnimi Cerkvami in med različnimi narodi vladale svoboda, ljubezen, spoštovanje človekovih pravic ter duhovni, moralni in materialni napredek vseh ljudi.

Da bomo mogli te velike ideale uresničiti vsaj v skromni meri, so nam potrebne mnoge reči. Ustavimo se kratko pri dveh.

VSAK ČLOVEK JE USTVARJEN PO BOŽJI PODOBI

Vsak človek, torej vsak Evropejec je ustvarjen po božji podobi in slinčnosti (Gen 1, 26). To velja za vse narode, za Italijane, Slovence in vse druge narode v Evropi.

Ceprav je to spoznanje bogopodobnosti v taki ali drugačni obliki ohranjeno tudi pri drugih verstvih, je v svetopisemskem izročilu najpopolnejše. Bogopodobnost je bila v zgodovini in danes izpostavljena mnogim pomislekom in pretresom, a prav po zaslugi katoliške Cerkve je do danes ohranila svoje neokrnjeno dostojanstvo.

Ob tem spoznanju, da je vsak človek ustvarjen po božji podobi, ne moremo sebe presojevati le pod vidikom tostranskega sveta, ampak moramo odkrivati v sebi tudi nesluteno duhovno razsežnost in poslušati v sebi govorico svojega Stvarnika.

Ker smo vsi ustvarjeni po božji podobi, smo v duhovnem sorodstvu z Bogom in med seboj. Ta odlika nam potem kaže pot k našim bratom in sestram, ki so drugačni, z drugačno kulturo in zgodovino, z drugim jezikom; vendar, če je Bog naš skupni Oče, potem smo kljub razlikam med seboj bratje in sestre.

Bogopodobnost je prvi važen temelj za večjo skupnost med Cerkvami in med narodi.

EVHARISTIJA — VEZ SKUPNOSTI

V prvi Cerkvi je bila Evharistija naj-

močnejši vir skupnosti, medsebojnega povezovanja in razumevanja. Kristjani so tako radikalno živeli iz evangeljskih zahtev, da so bili naravnost izziv za poganski svet. Ljubezen in edinost nista bili vidni samo pri Evharistiji, ampak sta se raztezali povsod: v delu, mišljenju, življenju, ravnanju in obnašanju.

In prav ta podoba prve Cerkve je tudi danes za nas model za razumevanje, spoštovanje in sodelovanje med različnimi krajevnimi Cerkvami in med različnimi narodi.

Jesus je v svoji velikodušni prošnji molil: »Toda ne prosim samo za te, temveč tudi za tiste, ki bodo po njihovi besedi verovali vame: da bodo vsi eno, kakor si ti, Oče, v meni in jaz v tebi, naj bodo tudi oni v nama, da bo svet veroval, da si me ti poslal« (Jn 17, 20-21).

Kristus hoče, da smo člani različnih Cerkva in različnih narodov med seboj povezani s spoštovanjem, ljubeznijo, naklonjenostjo, z zanimanjem in študijem kulture in zgodovine drug drugega, z vsakovrstno pomočjo in sodelovanjem. Kristus sam želi, da smo med seboj vse bolj edini kot sta Oče in Sin, da bo naša edinost pričevanje življenja, da bodo ljudje lažje spoznali v nas Kristusove učence.

Evharistija je torej drugi važen vir za skupnost med Cerkvami in med narodi.

Zlasti vi, mladi, ki niste obremenjeni s preteklostjo, si prizadevajte za te ideale. Prosim vas, ustvarjajte tako družbo, ki bo spoštovala dostojanstvo, svobodo in pravice vsakega človeka in vsakega naroda. Bodite plemeniti, čisti, spoštljivi, delovni in odkritosrčni. Gradite nov svet, novo skupnost in novo Evropo.

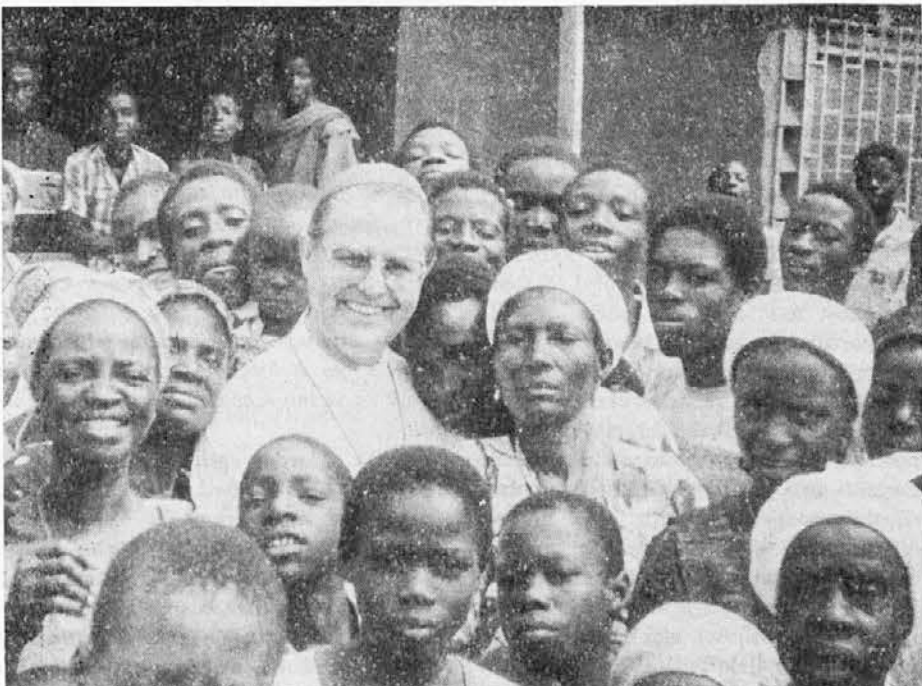
Prosimo Marijo, mater vseh Cerkva in vseh narodov, naj podpira naša prizadevanja za globlje duhovno življenje in za večje medsebojno spoštovanje in razumevanje.

METOD PIRIH

Zbiranje podatkov o množičnih pokolih po vojni

Pri skupščini Republike Slovenije je bila ustanovljena posebna komisija za raziskavo povojnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti. Da bi komisija lahko opravila svoje delo, prosil za pomoč Slovence v domovini in po svetu. Komisiji naj posredujejo vse znane podatke o teh pokolih.

OPOMBA UREDNIŠTVA. V imenu primorskih slovenskih duhovnikov pozivamo republiško komisijo, naj razišče obtožbe zoper oba cerkljanska kaplana in njune sožitve in preveri njih nedolžnost, kar bi ne smelo biti težko. Cerkev pa naj vsem tem žrtvam priredi dostojen cerkveni pogreb, kot je že naredila za druge žrtve.

Škof Metod Pirih med domačini v misijonu g. Ivana Bajca

Katoliški tedniki v Ljubljani

Dežele Alpe-Jadran (Alpe-Adria) so že deset let gospodarska realnost, zgrajena na gospodarskih interesih dežel od Lombardije in Bavarske preko Veneta, Furlanije-Juljske krajine, Slovenije, Hrvaške, Avstrije do Madžarske. Te dežele so postale tudi realnost katoliških tednikov, le s to razliko, da zajemajo tudi Švico. USCI (Unione settimanali cattolici italiani) ali Združenje italijanskih katoliških tednikov je uvidelo, da morajo biti navzoči v tej gospodarski realnosti tudi katoliški tedniki, ki morajo prav tako graditi ne gospodarsko, temveč kulturno skupnost v novi Evropi, ki nastaja.

Zato je organiziralo pred dvema letoma prvo srečanje časnikarjev katoliških tednikov v Benetkah. Odgovorni urednik padovanskega katoliškega tednika je v Benetkah dejal: »Katoliški tedniki 18 tukaj zastopanih dežel imajo pravico in dolžnost, da so navzoči pri tem medsebojnem odpiranju dežel in pri njih teženju proti Evropi.«

NAVZOČI TEDNIKI

V Benetkah takrat ni še nihče sanjal o dogodkih, ki so se že naslednje leto 1989 zgodili v Vzhodni in Srednji Evropi. Toliko bolj je bilo na mestu njih letošnje srečanje v Ljubljani, ko so za njimi vsi zgodovinski prelomi leta 1989 in nastanek novih demokracij v vsej Vzhodni Evropi in s tem tudi večja možnost za katoliške tednike in sploh za katoliški tisk, da bolj na široko in bolj svobodno obvešča svoje bralce in s tem tudi služi resnični demokraciji.

Na letošnjem srečanju v Ljubljani od četrtka 25. do sobote 27. oktobra je bilo navzočih še več tednikov kot v Benetkah. Posebno dobro smo bili zastopani slovenski tedniki: Družina, ki je imela glavno odgovornost pri organizaciji, potem Nedelja s Koroškega, Dom iz Benečije in Katoliški glas iz Gorice-Trsta. Potem Vita Cattolica iz Vidma, Voce Isontina iz Gorice ter Vita Nuova iz Trsta.

Poleg tega so bili zastopani številni tedniki iz Italije, celo iz Sicilije. Nato iz Švice, Avstrije, Madžarske, Hrvaške, Slovaške. Prišel je tudi ukrajinski škof Irenej Biljak, ki je potem somaševal v petek v ljubljanski stolnici, v soboto pa pri frančiškanih; v petek z nadškofom Suštarjem, v soboto s škofom Bellomijem.

ZASTOPNIKI OBLASTI

Zborovanje se je začelo v četrtek v hotelu Lev ob 18. uri. Uvodne pozdrave je v imenu organizatorjev izrekel dr. Drago Klemenčič, za njim pa nadškof Suštar, predsednik slovenske vlade Lojze Peterle in minister za informacije Stane Stanič. Navzoč je bil tudi minister Andrej Capuder. Soorganizator za Italijo je bil videmski tednik Vita Cattolica, zato je v imenu USCI pozdravil urednik tega tednika Duilio Corgnani in seveda tudi urednik Družine dr. Janez Gril.

Vsi so z veseljem pozdravili to tako številno udeležbo iz vseh dežel Alpe-Jadran. Vsak zastopnik je govoril v svojem jeziku, prevladovali pa sta slovenščina ter italijanščina, govore in vse ostalo so pa sproti prevajali v vse tri uradne jezike: slovenščino, italijanščino, nemščino.

ČLOVEK JE SAMO UPRAVITELJ STVARSTVA

Po pozdravilih je bilo prvo uvodno predavanje, ki ga je imel prof. Anton Stres, profesor na ljubljanski Teološki fakulteti. Glavna misel ljubljanskega srečanja je bila: Mir v pravičnosti in varovanje stvarstva. V tem oziru je bilo srečanje nekako nadaljevanje in dopolnjevanje dveh drugih srečanj in sicer onega v Bazlu, kjer je bilo soočenje evropskih krščanskih Cerkva, ter onega v Seulu, kjer so se sestali zastopniki vseh krščanskih Cerkva po svetu in kamor je katoliška Cerkev poslala samo svojo delegacijo 20 članov, med katerimi je bil tudi dr. A. Stres.

Ta je svoj referat naslovil prav na glav-

Pri odprtju srečanja urednikov katoliških tednikov v Ljubljani. V sredi predsednik vlade L. Peterle, ob njem nadškof Al. Suštar

no temo srečanja: »Mir v pravičnosti in spoštovanje stvarstva«. Primerjal je obe zborovanji in ugotovil, kako so tudi kristjani vsega sveta zavzeti ne samo za pravičen mir med narodi, marveč tudi za ekološki problem, tj. za zaščito narave. Saj je človek le upravitelj in ne gospodar narave in njenih sil. »Gospod Bog je človeka postavil v edenski vrt (na zemljo), da bi ga obdeloval in varoval« (1 Mojz). Na zadnjem koncilu je Cerkev slovesno izjavila: »Veselje in upanje, žalost in tesnoba današnjih ljudi je hkrati veselje in upanje, žalost in tesnoba Kristusovih učencev« (GS 1).

Med tesnobami sedanjega človeka je poleg nevarnosti za mir tudi vedno bolj nezdravo okolje, narava, ki jo človek v svojem pohlepu vedno bolj zastruplja, uničuje z nesmiselnim sekanjem gozdov in ogroža z jedrskimi odpadki.

Naslednji dan ob 9. uri je bilo somaševanje navzočih urednikov v ljubljanski stolnici. Maši so prisostvovali tudi laični udeleženci. Vsi smo imeli priložnost obhajati »korno mašo«, pri kateri je vsak dan ljudsko petje in prav dobra udeležba vernikov.

IZZIVI CERKVI

Po somaševanju se je zborovanje nadaljevalo v hotelu. Najprej je dobil besedo predsednik dežele Veneto Gianfranco Cremonese. Razpravljal je o »Vlogi skupnosti Alpe-Jadran v novi Evropi«. Ta vloga je po zadnjih demokratičnih spremembah v državah Srednje in Vzhodne Evrope še važnejša, pri tem imajo svoje posebno poslanstvo tudi katoliški tedniki, ki niso nosilci visoke politike, temveč glasniki kulturnih, gospodarskih in verskih potreb krajevnih skupnosti, katerim so namenjeni.

Sledilo je predavanje dr. Draga Ocvirka. Pred poslušalce je razgrnil svoje poglede na vlogo Cerkve v postindustrijski družbi. To se pravi v sedanji družbi, ki jo označujejo dejavniki: Cerkev je vedno bolj potisnjena na rob družbenega dogajanja; odkritje jedrske energije, razvoj elektronike in računalništva, pa individualizem, ki se drži načela: Človeku je dovoljeno vse, kar mu je všeč in se mu zdi koristno. Teža načela se držijo tudi državni zakoni, ki dovoljujejo splav, razporoko, svobodno ljubezen, evgenetiko idr. Gre za nove moralne izzive, ki jim Cerkev ni še dobila ustreznega odgovora. Potreben je zato nadaljnji dialog s civilno družbo.

NA MAGISTRATU IN ZAKLJUČEK

Popoldne je bil sprejem na magistratu. Udeležence je sprejel ljubljanski župan dr. Strgar. Zvečer so časnikarjem razložili sedanji politični in gospodarski položaj v Sloveniji in Hrvaški in sploh v Jugoslaviji. To je bilo tem bolj potrebno, ker mnogi, zlasti italijanski časnikarji tako slabo poznajo naše razmere. Številni so namreč spraševali ali smo Slovenci Slovaki in ali je Mostar v Sloveniji.

Zadnji dan, v soboto, je po somaševanju v frančiškanski cerkvi bila okrogla miza s sklepi zborovanja in po kosilu razhod.

SKLEPNA LISTINA

Uredniki katoliških tednikov, ki izhajajo na področju Alpe-Jadran, so se zbrali v Ljubljani v Sloveniji od 25. do 27. oktobra 1990. Tema srečanja je bila »Mir v pravičnosti in varovanje stvarstva — naloge katoliških tednikov v prizadevanjih za novo Evropo«. Seznanili so se z velikimi socialnimi, političnimi in kulturnimi spremembami, ko so se v zadnjih letih izvršile v Evropi in potrdili razmišljanja o novi Evropi, ki so se začela na prvem tovrstnem srečanju leta 1988 v Benetkah. Posebej so poglabili razloge za spravo, ki jo je Janez Pavel II. podčrtal ob obisku evropskega parlamenta v Strassbourgu leta 1988: spraviti človeka z Bogom, s stvarstvom, s samim seboj in z drugimi. Katoliški tedniki si bodo prizadevali, da bi v prihodnje še bolj povezali svoje bralce z duhovnimi koreninami Evrope in spravili zgodovino svojih narodov s človeškimi in krščanskimi vrednotami, ki utemeljujejo njihovo identiteto. Za prihodnje tretje srečanje sprejemajo za izhodišče dve vprašanji, ki jih je papež Janez Pavel II. zastavil izredni škofovski sinodi o Evropi 5. junija 1990:

1. Katere posebne darove si lahko izmahnemo ljudstva evropskega Vzhoda in Zahoda v trenutku, ko se položaj stare celine tako zelo spreminja? Kaj pomenijo izkustva posameznih delnih Cerkva in vesoljne Cerkve? Kakšen je položaj ekumenske gibanja, dialoga z drugimi verstvi in svetom neverujočih?

2. Kako naj uresničimo to vzajemno menjavo darov v funkciji poslanstva Cerkve v Evropi, za evangelizacijo stare celine v začetku tretjega tisočletja?

Tretje srečanje se bo moralo ukvarjati z načini in praktičnimi vsebinami sodelovanja katoliških tednikov Alpe-Jadran.

Na srečanju v Ljubljani sta izstopali dve nalogi: ena je neposredno povezana z dejavnostjo katoliških tednikov, druga pa s Cerkvami, v katerih delujejo.

***

Med zborovanjem se je oglasil tudi časnikar iz Madžarske; sedanji položaj v svoji državi je takole označil: Partija se je prisiljena odpovedala oblasti, a v demokratične stranke je vrnila svoje »neodvisne« kandidate; še vedno deluje njena tajna policija; zakoni se še vedno izigravajo.

K.H.

Pet stalnih diakonov posvečenih v Milanu

Milanski kardinal Martini je v nedeljo, 20. oktobra posvetil pet stalnih diakonov, ki so vsi poročeni. Njih naloga bo predvsem ta, da vodijo upravne zadeve, pospešujejo karitativno in misijonsko dejavnost, sodelujejo pri liturgiji. Njih starost je od 36 do 67 let.

Pok. dr. Janezu Janežu v spomin

Dr. Janez Janež med svojimi tremi kitajskimi bolničarkami

V Ljubljani so dobili 12. oktobra letos sporočilo, da je na otoku Formoz ali Taiwanu v ribiškem mestu Lotung umrl zdravnik kirurg dr. Janez Janež.

Pokojni dr. Janež se je rodil januarja 1913 v Dolskem pri Ljubljani, kjer je obiskoval klasično gimnazijo. Ze v mladih letih je sanjal, da bo zdravnik in bo šel v misijone. Po maturi se je vpisal na medicino v Ljubljani. Ker takrat Medicinska fakulteta še ni bila popolna, je študij nadaljeval v Zagrebu in Beogradu. Izpopolnjeval se je še v Gradcu in na Dunaju. Po končanem študiju je prišel v ljubljansko Splošno bolnišnico, kjer je kmalu zaslovel kot izvrsten kirurg.

Ko so pri slovenskem domobranstvu ustanovili poseben zdravniški odsek, je bil prepričan, da mora v tistem težkem trenutku tudi sam pozabiti na osebno korist in pomagati fantom, ki so se postavili v bran boljše civilizaciji Slovenije. Postal je domobranski zdravnik. Leta 1945 je šel potem na Koroško in bil vrtnjen. Ko je kolona stala na postaji v Pliberku in je videl, da gredo v Jugoslavijo, se se od nje oddaljil in se tako rešil. Iz hvaležnosti se je zoabljudil, da gre v misijone.

Prišel je nazaj v Vetrinje in od tam v slovensko begunsko taborišče St. Vid na Glini, nato v Kellerberg, kamor je bilo taborišče premeščeno. Kakor hitro so se pokazale prve možnosti, se je pobrigal, da izpolni obljubo. Odšel je v Rim in od tam v Argentino, kjer je v Buenos Airesu prejel misijonski križ in odšel na Kitajsko v Caotung (provincia Yunnan), ki jo je vodil kot apostolski administrator msgr. Jožef Kerec. Ta je sprejel dr. Janeža v malo prej ustanovljeno bolnišnico, kjer so delale tudi slovenjebistriške solske sestre. Tam je uspešno delal štiri leta.

Na Kitajskem so takrat potekali hudi boji med generalom Cangkajškom in komunističnimi revolucionarji. Zmagali so rdeči. Nova oblast je z drugimi Evropejci izgnala tudi dr. Janeža, ki se je z drugimi begunci zatekel na kitajski otok Taiwan, kjer se je pridružil usmiljenim bratom (kamilijancem) in so skupaj pristali v ribiškem mestu Lotung. Prva bolnišnica, ki so jo ustanovili je imela 12 postelj. Prvi rentgenski aparat so mu kupili slovenski begunci. Bolnišnica je rasla in po 30 letih, ko je dr. Janež slavil 70-letnico življenja ter 35-letnico misijonarjenja (leta 1983) je zrasla v veliko bolnišnico. Dr. Janež je bil njen primarij. V njej je delalo šest kamilijancov, sedem kamilijank, 30 zdravnikov, 200 bolničark, 40 tehnikov in 120 postrežnic. Poleg bolnišnice je triletna srednja medicinska šola, ki jo obiskuje 250 gojenk.

Z vsem tem se je dr. Janež mogel Bogu predstaviti, ko ga je zvestega služabnika poklical k sebi, saj je bilo vse njegovo delo. Bil je predvsem zdravnik ubo-

gih, sam ubog, kljub veličini preprost in prijeten družabnik.

Za zaključek naj navedem besede ravnateljice lotunške bolnišnice, kamilijanca Crottiča, izrečene za dr. Janežovo 70-letnico: dr. Janež je eden največjih dobrotnikov Formoze, neutrueden delavec v zdravniški skrbi za bolnike, velikodušen, dobrotljiv in do konca požrtvovalen. Ne mara odlikovanj.

Dr. Janež ni maral odlikovanj, živel je Frančiškovo uboštvu; zato mu je vrhovni frančiškanski predstojnik podaril simbolično frančiškansko kuto. Znanci pravijo, da je v ljubezni do bolnikov prekosil znamenitega zdravnika v črni Afriki dr. Schweitzerja.

Zdaj čaka vstajenja na pokopališču v Lotungu med kamilijanskimi brati in domačini-ribiči.

ZADNJA BOLEZEN

O zadnji bolezni dr. Janeža je predstojnik kamilijancev Antoni Didona pisal g. A. Majcnu sledeče pismo:

Dr. Janež je zelo resno bolan že dva tedna, ima zelo močno in nevarno okužbo pljuč. Ntruja ga dihanje in med pljunkom je tudi kri. Sedaj je samo v svoji sobi in nekatere bolničarke mu ves dan strežejo. Prav danes sem ga obiskal z don Rizzijem. Da ga ne bi preveč utrujal, sem se zadržal pri njem le 10 minut. Dejal mi je, da je pred tremi dnevi pisal bratu Karlu glede svojega zdravstvenega stanja. Ne mara telefonskih pogovorov niti ne obiskov, ker težko govori in težko diha.

Trenutno je kriza prešla, seveda se bojimo, da ne bi nenadoma sledile nadaljnje krvavitve. Če bo kriza mimo, ne bo mogoč več delati, kajti njegova pljuča so uničena.

Naredili bomo vse, kar bo mogoče, da mu bomo lepo stregli. Ne preostane nam nič drugega kakor moliti za tega velikega človeka ter kirurga, ki se je celo življenje daroval za bolne. Prosim, pozdravite vsa družino. Bolje je, da mu ne telefonirajo, ker težko govori.

Lotung, 3. oktobra 1990

Sovjetska zveza ima nov verski zakon

Novi sovjetski verski zakon — sprejeli so ga pred kratkim — je začel veljati 9. oktobra letos, ko so ga uradno objavili. Ta zakon pomeni konec protiverske gonje, ki je trajala dolga desetletja.

Z novim verskim zakonom so cerkve in župnije spet dobile status juridičnih oseb, s tem pa tudi pravico pridobivanja lastnine; od leta 1917 cerkve in župnije niso veljale za juridične osebe.

Z novim zakonom so odpravljene vse stalinistične omejitve v dejavnosti verskih skupnosti.

Dr. Janez Janež (zadnji na desni v belem predpasniku) s kitajskim osebjem operacijskega oddelka. V sredi, v črni duhovniški obleki predstojnik kamilijancev v Lotungu (Taiwan)

DUHOVNA MISEL ZA VERNIH DUŠ DAN

»Ko se prikaže, pa vemo, da mu bomo podobni, ker ga bomo gledali takšnega, kakršen je« (1 Jn 3, 2)

Na dve stalnici mora računati človek v svojem življenju: na rojstvo in smrt. Vsi, ki smo z rojstvom stopili na ta svet, ga bomo morali s smrtjo tudi zapustiti. Vsi, brez izjeme. Občutek strahu, ki ga imamo ljudje pred smrtjo, smo si prislužili s svojo nezvestobo Bogu, z grehom.

Smrt je velika resnica našega življenja. Ni važno, da se danes izogibamo pogovora o smrti, umreti moramo. Prah si in v prah se povrneš, nas opominja Cerkev na pepelnico sredo. Na trenutek, ko se bomo morali posloviti od življenja tega sveta, se moramo pripraviti. Ostaja nam namreč skrito kdaj, kje in kako bomo morali umreti.

Kdaj? Stari ljudski izrek pravi: Smrt gotova, čas smrti negotov. Ko je človek še mlad, nanjo ne misli, ker je še daleč. Tudi ko mu gre dobro ali ni v nevarnosti. In vendar nas že površen pogled okoli sebe, v časnikih ali televizijska poročila opozori, da je veliko ljudi, ki mora nenadoma umreti. Nihče nam ne more zagotoviti, da je za nas smrt daleč, niti mladost. Zato Jezus opozarja: »Čujte torej, ker ne veste ne dneva ne ure!« (Mt 25,13).

Kje? Doma, kjer so okoli nas zbrani vsi, ki nas imajo radi, na cesti, v letalski nesreči ali v bolnišnici? Vemo, da nas bo smrt poiskala, kjerkoli smo. Na svetu ni kraja, kamor bi se lahko skrili pred smrtjo.

Kako? Umremo od starosti, po daljši bolezni, lahko pa tudi na hitro, nepredvidoma. Znamo poskrbeti, da živimo stalno v božji milosti in v hudi bolezni za zakrament bolniškega maziljenja?

Kristjani gledamo na smrt z očmi vere. V hvalospevu pri maši na Vernih duš dan molimo: Tvojim vernim, Gospod, se življenje spremeni, ne pa uniči. Čudovita prihodnost, ki jo vernim daje Bog. V moči Kristusovega vstajenja bomo tudi sami deležni večnega življenja. Zato je pomembno, kako živimo — kakršno življenje, takšna smrt, pravi slovenski pregovor.

MILAN NEMAC

Pogrebna maša za pokojnim dr. Janezom Janežem

V Dolskem pri Ljubljani je 21. oktobra ob 11. uri bila maša zadušnica za tega velikega misijonskega zdravnika. Govoril je misijonar Andrej Majcen:

Dragi bratje in sestre, zbrali smo se v cerkvi sv. Helene, da se poslovimo od velikega slovenskega laičnega misijonarja dr. Janeza Janeža. Da se zahvalimo Bogu za dar svetega krsta, ki ga je pokojni prejel leta 1913 v tej cerkvi. Da se zahvalimo za izredne darove ljubezni, s katerimi ga je Bog obdaroval, da je ozdravil na tisoče bolnikov. Deloval je predvsem med Kitajci Daljnega vzhoda. Na večeršnjem veličastnem pogrebu v Lotungu na kamilijanskem pokopališču se je zagotovo zaslužilo marsikatero oko.

Danes prihajam, da se poslovim od dr. Janeža v imenu slovenske misijonske Cerkve. Dr. Janež je ožarjal to Cerkev in je tako zapisan z zlatimi črkami v zgodovino slovenskih misijonarjev.

Poslavljam se od njega; prijatelja sva bila 42 let. Svojo misijonsko pot je začel prav pri meni. Zivo mi še zvenijo njegove besede, ko je leta 1948 vstopil v moju delovno sobo zavoda Modrost v Yunnanu: »Dr. Janež, zdravnik. Iz Argentine me je poslal g. Lenček, da mi pomagate na misijonsko pot h Kerecu in njegovi bolnišnici.« V tisti bolnišnici so delale slovenske sestre frančiškanke Brezmadežne.

Po štirih letih dela pod Tibetom v Caotungu je napravil svoj misijonski noviciat. Njegova misijonska duhovnost se je glasila: »Ne sprašujem te, ali si pogan ali kristjan, tudi ne, če si nacionalist ali komunist, ampak samo eno: kje te boli, da

ti pomagam.«

Leta 1952 mu je Kerec zapustil 2.000 dolarjev, bil je izgnan v Hongkong. Dr. Janeža je nato sprejel kamilijanski predstojnik Crotti, ki je tudi sam bil pri Kerecu. Povabil ga je v Lotung na Formoz, kjer je delal 38 let.

Kolikokrat je vsak dan stopal iz pritičja, kjer so ga čakali bolniki, da jih je pregledoval, v drugo nadstropje, kjer je bilo vedno zasedenih 180 in več postelj z bolniki, ki jih je operiral. Tudi sam sem bil med njimi leta 1977. Na stopnišču je bila večmeterska slika sv. Kamila, ki v naročju drži gobavca s potezami samega križanega Jezusa in z ranami pokritega. Pri sv. Kamilu, ustanovitelju kamilijanskega reda, se je tudi dr. Janež navdihnil. Kajti trdno je bil prepričan, da Jezus živi v vsakem bolniku, zato se je nadčloveško trudil za vsakega posameznika.

»Tu med cipresami,« mi je dejal, »bom počival zraven mojega prijatelja kamilijanca dr. Antonellija in z drugimi, ki so delali v Kerečevem misijonu.« V duhu vidim zelo lep kraj poln cvetja in kitajskih vencev z napisih zahvale in molitve. Bog je Alfa in Omega našega življenja, a je tudi naš sodnik, ki povrne vsakemu po njegovih delih, ki so zapisana v knjigi življenja. Dr. Janež je zapustil veliko dobrih del in ta ga spremljajo.

Rad je molil rožni venec, tudi mi ga radi molimo za večni mir in pokoj našega dragega Janeža.

Zbogom in počivaj v miru, dragi Janež!

OKNO V DANAŠNJI SVET

Nad 500 starih molitvenikov in nabožnih knjig

Molitvenike in nabožne knjige zbira Franc Pajtler s Pragerskega, ki pa je zaposlen kot avtomobilar v Tovarni Avtomobilov Maribor (TAM). Zbirati jih je začel pred petimi leti in doslej mu je uspelo zbrati že nad 500 molitvenikov in nabožnih knjig. Zbiratelj pravi, da slovenski molitveniki predstavljajo osnovo pismenosti pri nas, hkrati pa so pomemben del slovenske kulturne zgodovine. V njih se zrcalijo tudi znane abecedne, črkarske in druge pravde. Ima molitvenik Adama Bohoriča v bohoričici, v metelčici Franca Metelka in molitvenik Petra Dajnka v dajničici.

Zanimiva je tudi zbirateljeva ugotovitev, da je v dobi razsvetljenstva pred 200 leti izšlo največ molitvenikov. V prvi polovici 19. stoletja je izšlo nad 120 molitvenikov.

Zbirka je razstavljena v avli Univerzitetne knjižnice v Mariboru.

Kamenčki

Naša pošta

Na Japonskem je bilo oddano pismo po zračni pošti 7. maja 1990, v Gorico je dospelo 14. maja. Naslovljenec ga je dobil v roke pretekli teden 12. oktobra. Z Japonske v Gorico je potovalo točno en teden, z goriške Centralne pošte do naslov-

ljenca pa točno pet mesecev. Datumi so razvidni z žigov.

Ni kaj! Italijanska pošta je zelo učinkovita!

Amnesty International

To organizacijo (vsaj po imenu) poznajo vsi ljudje v svobodnem demokratičnem svetu. Gre za mednarodno ustanovo, ki se z demokratičnimi sredstvi, zlasti s tiskano in govorno besedo bori za vse, kjerkoli po svetu, ki so preganjani ali obsojeni zaradi svojega političnega prepričanja, vere ali rase. Ta organizacija obstaja tudi v naši deželi ter ima svoje centre v Trstu, Gorici, Vidmu, Pordenonu.

Nastala je čisto slučajno pred 29 leti. Bila je leta 1961, ko se je londonski odvetnik Peter Bencenson vozil s podzemno železnico v svoj urad in bral časopis. Pozornost mu je zbudila novica, da sta dva portugalska zakonca bila obsojena na sedem let ječe, ker sta v javnosti nazdravila svobodi. To ga je presunilo, da je začel razmišljati, kako bi takim ljudem pomagal. »Javno je treba slične primere razgalliti in obsoditi. Potrebno je mobilizirati javnost.« S to idejo je šel k uredniku tednika »The Observer«, ki mu je obljubil, da mu odstopi dve strani svojega lista. Istočasno je francoski dnevnik »Le Monde« obljubil, da bo članke prevajal in objavil. Prvi tak članek je v omenjenih časopisih izšel 28. maja 1961. Tako se je začelo.

Bralci pišejo

Odobravamo spravo slovenskega naroda in počastitev vseh žrtev II. svetovne vojne na Slovenskem!

Ne odobravamo pa stalnih žalitev narodnoosvobodilnega boja z raznimi polemikami in z odstranitvijo kipov in slik tistih osebnosti, ki neizbežno zgodovinsko pripadajo Republiki Sloveniji!

Ta dejanja so samo zgubljanje zlatega časa predstavnikov slovenske nove vlade, ki se potem morajo neizbežno ukvarjati s polemikami, ki samo škodujejo in pospešujejo razkol slovenskega naroda. Danes, glavna naloga teh novih predstavnikov stoji predvsem na združitvi vseh političnih sil, da skupno čimprej dosežejo, da Slovenija pride do ekonomske ravnine enake tisti, ki jo poznajo zapadne države. Zgodovinsko je znano, da je za državo, ki je ekonomsko močna, vse drugo lažje.

Novi slovenski državniki bi se morali zavedati, da če ne bi bilo narodnoosvobodilnega boja na Slovenskem in predvsem na Primorskem, Goriškem in v Istri, ki se je začel z bazoviškimi žrtvami in končal z osvoboditvijo Gorice, Trsta in Istre s strani Titovih partizanov, bi meja Slovenije ostala kvečjemu na vrhu Triglava in segala tja do Logatca in Kočevja. Slovenski državniki bi lahko samo sanjali o Sloveniji z dostopom do Jadranskega morja z luko Koper vred, ki je velikega ekonomskega pomena; morda bi se lahko samo pogajali za kakšno italijansko državno šolo s slovenskim učnim jezikom nekje ob meji v Postojni ali Ilirski Bistrici!

Med II. svetovno vojno in še potem je bilo veliko tudi napačnih dejanj, bodisi s strani poražencev ali zmagovalcev, saj to spada med človeške slabosti! V Vašem slučaju, kar zadeva Slovenijo, če bi pozitivna in negativna dejanja zmagovalcev lahko pretehali, bi tehtnica gotovo padla na pozitivno stran!

Skupina naročnikov Katoliškega glasa

ODGOVOR UREDNIŠTVA. Ker se nihče teh »naročnikov« ni osebno podpisal, bi ne bili dolžni pisma objaviti. Objavljamo ga pa, da se s temi »naročniki« nekaj pomenimo.

1. Ker so ti bralci Primorci, bi morali še bolj vedeti, kaj se je z raznimi diktatorji po zadnji vojni zgodilo. Tam, kjer je sedaj na Sabotinu napis Naš Tito, je stal napis W IL DUCE. Nič čudnega, če bo demokratična vlada pustila, da ta napis prerase robida. Takšna je pač usoda vseh diktatorjev. O tem bi jih lahko poučil tudi zgled Stalina, saj so njegove kipe vrgli s podstavka povesod, kjer je zmagala demokracija.

2. »Ne odobravamo žalitev narodnoosvobodilnega boja,« pišete. Ne gre za žalitve, temveč za odkrivanje zgodovinske resnice. Do sedaj so jo vsi uradni zgodovinarji v Sloveniji skrivali, o narodnoosvobodilnem boju pa ustvarili mit, legendo. Tudi o tem boju prihaja danes resnica na dan. Resnica pa ni žalitev, resnica je osvoboditev človeka pred lažjo in propagando.

3. Gotovo, da je danes gospodarska stiska v Sloveniji zelo akutna, pereča. Toda kdo nosi zanj glavno krivdo? 45 let je partija gospodarila po mili volji in pripeljala slovensko gospodarstvo do sedanjega bankrota. Ali naj demokratična vlada v Sloveniji v nekaj mesecih popravi, kar je partija v 45 letih zapravila? Najbrž da tudi vi kakor mi ne verujete v takšne čudeže.

4. Kaj bi bilo, če ne bi bilo... To ni zgodovina, to je fantaziranje, ker nihče ne ve, kaj bi bilo, če bi bilo.

Odprito pismo g. županu in občinskemu odboru občine Sovodnje

Odbor SZ Soča, ki deluje v sovodnjski občini prosi gospoda župana in občinski odbor, da bi objavil kriterije, po katerih je občinska komisija za uporabo telovadnice dodeljevala ure za trenenje posameznim društvom. Na zadnji občinski seji je namreč gospod podžupan v zvezi z uporabo telovadnice izjavil, da se bo občinska komisija za uporabo telovadnice ravnala po določenih kriterijih, ker je urnik še vedno »zračsen«, po našem mnenju.

Mi pa se sedaj sprašujemo, kakšni so ti kriteriji, ker je komisija odobrila urnik, kjer so bile upoštewane želje samo nekaterih društev, medtem ko želja in potreba SZ Soča sploh niso jemali v poštev. Tako ravnanje je po našem mnenju pristransko, saj ne upošteva potreb vseh društev v enaki meri. Vsi skrbimo za mladino in tudi naša mladina pripada sovodnjski občinski skupnosti.

Edi Pellegri

Občni zbor SSO - v nova obzorja Pritiski na Slovenijo

S TRŽAŠKEGA

Svet slovenskih organizacij stopa v novo obdobje. Vanj stopa s potrditvijo predsednice in dela vodstva, katero je bilo dosedaj na čelu te naše krovne ustanove. To je v bistvu sporočilo občnega zbora SSO, ki je bil v soboto, 27. oktobra v Finžgarjevem domu na Opčmah in kategrasa so se udeležili tudi vidni predstavniki našega zamejskega in slovenskega oz. jugoslovanskega političnega življenja: tako so občni zbor pozdravili senator Stojan Spetič, generalni konzul SFRJ v Trstu Jože Sušmelj, deželni tajnik SSK Ivo Jevnikar, predsednik SKGZ Klavdij Palčić, Branko Pahor za slovensko komisijo pri PSI ter deželni svetovalec Bojan Brezigar ter pokrajinski odbornik v Gorici dr. Mirko Špacapan, oba SSK. Pozdravne brzojavke pa so med drugim poslali slovenska ministra Dular in Capuder, župana Richetti (Trst) in Scarano (Gorica), sovođenjski župan Vito Primožič, podtajnik za turizem posl. Luciano Rebutta, Klub prijateljstva z Dunaja in GD »Ivan Trinkl« iz Čedad.

Delovanje SSO je prišlo do izraza predvsem na kulturnem področju; naj omenimo glasbene prireditve, glasbeni center »Emil Komel« itd. Tudi dejavnost na socialnem področju je vse bolj razvejana in živahna: zanj sta zaslužni obe Vincencijevi konferenci, karitativno društvo Slokad, sedaj pa je v Trstu začel delovati tudi Klub prijateljstva. Največjo težo v delovanju SSO pa so imele pobude obeh osrednjih kulturnih zvez, Slovenske prosvete v Trstu in Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici z »članjenimi društvi«.

Druge dejavnosti (šport, gospodarstvo itd.) so se težje razvijale predvsem zaradi pomanjkanja sredstev. SSO je namreč deloval v nenormalnih okoliščinah, saj so njegovi predstavniki in voditelji morali delati brez solidne finančne opore, »za narodov blagor«, medtem ko je sorodna krovna organizacija bila zaradi ideološke sorodnosti deležna vse podpore s strani bivšega slovenskega oz. jugoslovanskega režima, tako da ima ljudi, ki poklicno

skrbijo za njeno delovanje. SSO je bil v tem pogledu zastavljen. Sele lani je prejel skromno priznanje s strani dežele Furlanije-Juljske krajine. Sedaj, ko so se razmere spremenile, je upati, da bo SSO končno dobil tiste možnosti za razvoj, katerih prej ni imel, oz. mu niso bile dane.

Te točke so prišle do izraza v predsedniškem poročilu, predvsem pa med razpravo, v kateri je prišlo do živahnega, mestoma tudi napetega kresanja mnenj. Kritizirale so se npr. pomanjkljivosti statuta, pomanjkljivo delovanje na gospodarskem področju, premajhna pozornost mladim silam itd. Odborniki in predsednica pa tudi drugi razpravljalci so odgovorili, da so bile za vse to krive predvsem že prej omenjene nenormalne razmere, v katerih je SSO deloval. Glede na dejstvo, da so bila sredstva štetja in namenjena za točno določene pobude, je SSO marsikdaj storil še več, kot je bilo možno: storjeni so bili pravi čudeži. Poleg tega pa ni bilo v preteklosti za SSO takega zanimanja kot danes.

Med razpravo je predsednik ZSKP Damijan Paulin opozoril na nujnost spremembe statuta: ni prav, da imajo manjša društva enako število delegatov oz. glasov kot večje organizacije, kot sta npr. SP in ZSKP. Potrebno je torej spremeniti statut. Zato je bil soglasno sprejet sklep o ustanovitvi komisije, ki bo za pripravo teh sprememb skrbel.

Po tem živahnem soočanju različnih pogledov na delovanje SSO je prišla na vrsto točka, ki je zadevala volitve predsednika, odbornikov in nadzornega odbora. Delegati so, vsakič z veliko večino glasov, potrdili Marijo Ferletič za predsednico, izbrali nove odbornike in nadzorni odbor.

Novi odbor sestavljajo Damijan Paulin, Franka Žgavec, Karlo Brešan, Ernest Quinzi, Sergij Pahor, Marij Maver, Tomaž Simičič, Marjan Jevnikar in Simon Preschereh.

V nadzornem odboru so Marijan Kravos, Zorko Harej, Martin Kranner, Andrej Bratuž in Edi Zerjal.

I. Z.

SRBIJA UVEDLA CARINO

Slovenija se še ni odločila, kako bo ukrepala na sklep srbske skupščine, da uvede posebne (okrog 10%) dajatve na blago uvoženo iz Hrvaške in Slovenije. »Zaščitni zakoni« tudi predvidevajo, da morajo podjetja iz republik, »ki nasprotujejo srbskim interesom«, za svoje nepremičnine na ozemlju Srbije plačevati posebne davke.

Toda Srbija se ni obrnila le proti Sloveniji in Hrvaški, ampak še bolj odkrito proti zvezni vladi in z istim zakonom predvidela možnost, da zase obdrži del zveznega prometnega davka, če se ji zdi, da zvezna vlada ukrepa proti srbskim interesom.

Manj opazna je bila vest, da je srbsko ministarstvo za promet in zveze odredilo odstranitev televizijskega oddajnika (sicer last armade) z Avale (hrbiv v bližini Beograda), ki naj bi srbskim gledalcem posredoval oddaje Markovičeve zvezne televizije YUTEL. To sedaj lahko spremljajo le v Bosni in Hercegovini.

SPET SLOVENIJA IN ARMADA

Proti koncu prejšnjega tedna se je spet začelo zapletati na relaciji Slovenija-Armada. Teško je govoriti, kaj je v ozadju in kakšni so sploh novi pritiski Armade. ki menda ob volitvah, ki so razpisane po vsej Jugoslaviji, postaja živčna.

Slovenska in hrvaška vlada sta namreč na Markoviča naslovili pismo z ugotovitvami, da proces depolitizacije Armade poteka prepočasi, da se Armada obnaša kot politični dejavnik in da se postavlja nad državne organe. Vladi pozivata k političnim in strokovnim pogovorom o zadnjih vprašanjih.

Teško je reči, ali bo Armada na to pristala. Vsekakor je Peterle pisal Markoviču in zahteval obisk obrambnega ministra Kadijevića.

PUCNIK POZIVA K ODCEPITVI

Ob razgovorih zastopnikov Demosa z opozicijo v Beogradu je Pučnik izjavil: »Moj moto je — čimprej ven iz Jugoslavije!« Ni brez pomena dejstvo, da je ta izjava vzeta iz njegovega komentarja ob obisku delegacije Demosa pri srbski opoziciji prejšnji teden. Očitno je spoznal, da se stališča Srbije ne bodo bistveno razlikovala, ali zmaga Milošević ali srbska opozicija.

KUČAN V IZRAELU BUČAR V ZDA

Če bi bil položaj res tako do skrajnosti napet, ko bi se utegnili sklepiti po pismu Markoviču, predsednik slovenskega parlamenta Bučar verjetno ne bi istočasno odpotoval na desetdnevni obisk v ZDA, Kučan pa bi utegnil odločiti istega v Izraelu.

Gorbačov v Španiji

Zadnje dni se je sovjetski predsednik mudil na uradnem obisku v Španiji. To je sploh prvi državniški obisk kakšnega sovjetskega državnega poglavarja v deželi, ki je bila dobrih 40 let pod frankističnim režimom in Moskva sploh z njo ni imela diplomatskih odnosov. Obenem je to tudi obisk, ki sodi v krepitev stikov z zahodno Evropo in iskanje podpore za politiko perestrojke.

Mihail Gorbačov je prispel v Madrid, kjer ga je pričakal španski ministrski predsednik Felipe Gonzales. Nato pa sta Gorbačova in soprogo Raisso sprejela v svoji rezidenci kralj Juan Carlos I. in kraljica Sofija. Sovjetska gosta, ki ju je spremljal tudi zunanji minister Ševarnadze, sta med obiskom v Madridu prebivala v palači Pardo, ki je namenjena vladarjem ob državnih obiskih. Gorbačov je imel vrsto razgovorov s kraljem, politično poglavlje pa jih je s predsednikom Gonzalesom, ki je kmalu nato moral odpotovati v Rim na izredno zasedanje predsednikov vlad Evropske gospodarske skupnosti.

Posebno pomemben je bil nastop sovjetskega voditelja v španskem parlamentu (Cortes). Tu je Gorbačov orisal podoben bodoče Sovjetske zveze, ki naj bi nastala po globokih reformah zlasti znotraj sedanje ZSSR. Tako je med drugim dejal, da bo nova Sovjetska zveza spremenila ime in postala demokratična država, svobodna in prostovoljna zveza suverenih držav. Nadalje je sovjetski gost govoril o Evropi kot o skupnem domu. To pa ne ie v abstraktnem smislu, ampak o Evropi, ki naj bi bila integrirano gospodar-

lu. Obisk slovenske delegacije je bil sicer namenjen odprtju razstave slovenskega oblikovalca Oskarja Kogoja v Jeruzalemu, toda Kučanovo srečanje s Samirom in Peresom ni nič drugega kot (prepozni) poskus posrednega vplivanja na judovski lobby v Washingtonu, ki se je po zaslugi že več kot leto dni trajajočih in nenavadno živih stikov med Srbijo in Izraelom obrnil v prid Srbije.

Tako je predstavniki dom ameriškega kongresa nedavno najprej glasoval proti resoluciji, ki obsoja srbsko nasilje in kršenje človekovih pravic na Kosovu, nekaj dni zatem pa spremlil amandma, ki je prvotno določal, naj bi ZDA nudile finančno pomoč le tistim republikam, ki so izvedle demokratične in svobodne volitve ter zagotovile človekove pravice. Amandma sedaj predvideva, da bodo ZDA ukinile pomoč celotni Jugoslaviji, če v šestih mesecih ne bo volitev po celi Jugoslaviji. Bučar bo torej imel s predstavniki ameriške administracije težko delo.

Leon Marc

Balkanski vrh v Albaniji

Nedavno se je v Tirani zaključilo srečanje zunanjih ministrov balkanskih držav. Albanija, Jugoslavija, Bolgarija, Grčija, Romunija in Turčija so se po dolgem času zbrale ob skupni mizi in pretresle svoje politične poglede na medbalkansko sodelovanje. Ze samo dejstvo, da so sedle za skupno mizo države članice Atlantske zveze (Grčija, Turčija), Varšavskega pakta (Bolgarija, Romunija) ter neuvrščena Jugoslavija je seveda zanimivo. Še bolj pa dejstvo, da je bil tak pomemben sestanek v Tirani, katere vlada je bila vsa zadnja desetletja čisto izolirana od ostalega sveta in se šele zadnje čase boječe nagiba kakim delnim reformam. Med temi recimo sprejema nov volilni zakon, ki predvideva (seveda še na eni listi) več kandidatov.

Dotaknili so se tudi problema narodnih manjšin, ki je na celotnem balkanskem področju od vedno pekoč. V tem smislu je bilo tudi zanimivo srečanje albanskega voditelja Ramira Alije z jugoslovanskim zunanjim ministrom Budimirom Lončarjem. Prav vprašanje Kosova je med Beogradom in Tirano vsa leta jabolko spora. Albanski voditelj pa je sedaj izjavil, da se njegova država noče vmešavati v notranje zadeve Jugoslavije in nima nikakih zahtev po teh z večino albanskega prebivalstva naseljenim ozemljem.

Iz italijanske politike

Notranja in zunanja politika Italije je v tem času precej živahna. Predsednik republike Cossiga se je pravkar vrnil z obiska v Veliki Britaniji, kjer je na veliko govoril predvsem o italijanskih notranjih političnih zadevah. Med drugim je pozitivno ocenil prenovo komunistične partije in menil, da odpira to novo poglavje v zgodovini demokratične levice.

Po drugi strani je državni poglavar zaželel enotnost vseh strank v zvezi z glavnimi temami italijanske družbe. Pri tem je ostro napadel pojav raznih lig, ki jih je označil celo za kriminalne (voditelj Lombardske Lige sen. Bossi pa je v odgovoru dejal, da samo obžaluje, da bo Cossiga še do 1992 na Kvirinalu...). Predsednik republike je tudi dejal, da ne misli ponovno kandidirati.

Medtem pa je socialistični voditelj Craxi očital Cossigi, da vse preveč govori o politiki; državni poglavar se je pri tem vprašal, ali mar predsednik republike ne sme govoriti o politiki?

Italijansko politiko so medtem pretresale še druge zadeve, kot napad socialističnega podpredsednika vlade Martellija na Andreottija, češ da je nezakonito najavil ime novega voditelja tajnih služb. Zadišalo je že po vladni krizi. Craxi pa je nato po zasedanju strankinega vodstva zagotovil, da zaenkrat te ne bo prav zaradi dejstva, ker ima Italija do decembra predsedstvo EGS.

Izšel je »PASTIRČEK« za november

Posvetitev cerkve v Dornberku

Čudno se sliši, a je resnična: cerkev v Dornberku je postala premajhna, zato so jo povečali oz. razširili. V nedeljo 4. novembra ob 10. uri jo bo na novo posvetil škof Metod Pirih.

F. V.

Še je lepo biti duhovnik

Ob škofovski sinodi v Rimu o podobi duhovnika je tudi čas anket o duhovnikih. Med italijanskimi duhovniki jo je izvedla agencija Doxa. Zajela je nad 400 duhovnikov vseh starosti in med njimi nad polovico župnikov. Slika je pozitivna. Predvsem ovzrže mnenje, sa duhovniki niso zadovoljni v svojem poklicu. Kar 91 % duhovnikov je odgovorilo, da bi se še enkrat odločili za duhovniški poklic, če bi bili mladi, 8 % duhovnikov je bilo neodločenih in samo 1 % se ne bi več odločil za ta poklic.

In katera je prva skrb italijanskih duhovnikov? Iz odgovorov je razvidno, da se najbolj trudijo za evangelizacijo, potem za dialog z nevernimi in še, kako bi približali Cerkvu mlačne kristjane, ki se ogrejejo samo za Božič, Veliko noč, prvo obhajilo in poroko.

Kaj se pa zahteva za dobrega duhovnika? Na prvem mestu je duhovnost in doživljanje vere. Sele na tretjem mestu je sposobnost razumeti ljudi, kar pa je po sodbi laikov pri duhovnikih najvažnejše. Duhovniki malo cenijo organizacijske sposobnosti, pač pa zelo ljubezen, karitativnost in biti na razpolago.

Kaj dela duhovnike zadovoljne? Da so v božji službi, pozitiven odgovor ljudstva, sodelovanje vernikov.

Kateri so vzroki nezadovoljstva? Težave v občevanju z ljudmi, osamljenost, premajhno zaupanje v svoje poslanstvo. In ekonomsko vprašanje? Predvsem novi način vzdrževanja dobro deluje. Iz Rima prihaja denarno nakazilo redno, do slej še ni bilo nobene zamude. Duhovniki se ne čutijo več državni uradniki. 95 % vprašanih sodi, da je mesečna plača pravična za vse in zadostna.

Raziskava, ki jo je naročil list Avvenire (po katerem smo povzeli gornje podatke), daje povoljno sliko o duhovnikih in o njihovem življenju.

In če bi poskusili napraviti raziskavo o slovenskih duhovnikih v Italiji?

★

Zaključila se je 8. sinoda škofov

V nedeljo, 28. oktobra se je zaključila 8. sinoda škofov s slovesnim somaševanjem papeža in škofov v baziliki sv. Petra. Nato so se škofje razšli, da doma obhajajo praznik Vseh svetih.

Sinoda je zasedala 30 dni in ni prinesla novosti, ki so jo zlasti laicistični krogi

GORIŠKE NOVICE

Odkritje spominske plošče pisatelju Joži Lovrenčiču

Pisatelj Joža Lavrenčič za nove oblasti v povojni Sloveniji je bil izbrisan iz spomina. O njem se ni smelo govoriti ne pisati. Skratka: prava civilna smrt. In vendar je bil plodovit literarni umetnik, ki je napisal nič koliko del trajne vrednosti, ki bodo ostale v srcu Slovencev.

Klub starih goriških študentov mu je že pred leti namenil spominsko ploščo, a vsemogočna Ljubljana ni dovolila njene postavitve. Sedaj so se časi spremenili in je tudi Joži Lovrenčiču bila izkazana čast, ki si jo je obilno zaslužil.

Iniciativo so vzeli v roke krščanski demokrati iz Tolmina in dali pripraviti ploščo; vzdali so jo na zadnjo steno domače cerkve v Kredu, ker pisateljevega rojstnega doma praktično ni več, oz. v njem prebivajo tuji ljudje.

Slavnostni govornik je bil prof. Tomaž Pavšič, ki je v odličnem govoru orisal pesnika in pisatelja. Zvrstili so se še drugi govorniki in recitatorji ter pevski oktet, ki je kot zadnji pesem zapel znano »Jaz bi rad rudečih rož« in je avtor besedila prav Joža Lovrenčič.

Naj še povemo, da se je nad vami Breginjskega kota sam Bog nasmehnil in poslal na nebo čudovito sonce po hudih nallivih prejšnjega dne. Naj zraven še omenimo, da je v petek 26. t.m. bil na Sveti gori simpozij, posvečen Joži Lovrenčiču.

Misijonska prireditev

Pretekla nedelja je znova priklicala v Katoliški dom lepo število ljudi. Slo je za vsakoletno misijonsko prireditev s sročolovom. Dobri ljudje so darovali veliko dobitkov, tako da je gotovo vsakdo nesel domov kak dobitek. Članice misijonske skupine in z njimi tudi številni mladi so dobitke smotno razpostavili v atriju Katoliškega doma, tako da je že pogled sam vabil h kupovanju srečk.

Drugo presenečenje je udeležence čakalo v dvorani. Na odru je najprej nastopila taudreška dramska skupina z enodejanko »Oče na polikliniki«. Pristrčno smo se zabavali ob očetu, ki pride na polikliniko, da prijavi svojega novorojenega sina.

Po odmoru je prišla na oder goriška dramska skupina, ki je na novo nastala. Pod režijo prof. Frankota Žerjale je v enem tednu naštudirala komedijo A. Čehova »Snubač«. Slo je za to, da obe igralski skupini zamašita vrzel, ki jo je povzročila števverjanska dramska skupina, ki je zadnji teden odpovedala svojo udeležbo z ljudsko igro »Domen«. Kljub kratkemu času se je tudi ta skupina prav dobro odrezala. Sedaj smemo upati, da bomo tudi v Gorici imeli dramsko skupino, ki bo še kdaj nastopila na naših odrih.

Vsem igralcem najlepša hvala!

Prispevajte v sklad za odplačilo »Doma srečanja - Višarje - tekoči račun 44490, Banca Agricola (Kmečka banka) Gorizia.

Marijini romarji z zimzelenimi lučmi v srcu

Ze leta 1976 je izšla v Trstu pesniška zbirka »Zimzelene luči«, ki vsebuje izbor pesmi, s katerimi je slovenska pesnica Mliena Merlak poetično sooblikovala s svojim možem Levom Detelo praznične oddaje za Slovence pri radijskih oddajah Deutsche Welle - Köln, več ali manj pa tudi v Celovcu in Trstu. In to najmanj pred 20 leti, saj kot vemo, so slovenski kristjani po letu 1945 lani prvič imeli za Božič prost dan in lahko praznovali ta sveti dan Odrašenikovega rojstva v javnosti.

Pesniška zbirka »Zimzelene luči« (založila jo je Mladika v Trstu), si je na tem območju kmalu pridobila precejšnjo priljubljenost, čeprav ni nihče delal zanjo reklame. Tisti pa, ki so jo prav in z veseljem brali, so slišali v njej dostojanstvo in pritišano šelestenje belih čipk naših babic, ki so ob nedeljah v narodnih nošah ali s črno ruto na glavi hodile k maši, dostikrat peš in od daleč.

S prihajajočo slovensko pomladjo pa so začele »Zimzelene luči« svobodneje romati tudi po domovini. Bralci jih vedno raje primerjajo s slikami Maksima Gasparija, ki je religiozno doživljanje slovenskega človeka in njegove verske običaje, povezano z ljudskimi navadami, znal izraziti na prijeten in originalen način.

Tako se je zgodilo, da so »Zimzelene luči« priromale tudi do pesniškega rojstnega kraja. Zupnik Janez Kompare v Gor. Logatcu je želel, da na dan žeganja 7. oktobra (cerkev je namreč posvečena rožnovenski Materi božji) pesnica domačinka v cerkvi z »Marijinimi romarji« ob branju »Zimzelenih luči« popotuje skozi cerkveno leto v spremstvu mladega logaškega organista Matije Rupnika in ravno tako domačinke flavtistke Simone Molek.

Cerkve niso napolnili le njeni običajni obiskovalci iz Gor. Logatca in Zibrš, kjer stoji rojstna domačija Milene Merlakove, temveč številni verniki iz okoliških krajev kot so Rovte, Petkovec, Podlipa itd. Širši poudarek prvemu tovrstnemu romanju k Mariji v Sloveniji po letu 1945 so dali s svojo prisotnostjo pisatelja Franci Zagoričnik iz Kranja in Marjan Tomšič z ženo Ivanko iz Kopra in še nekateri drugi.

Vse navzoče pa je tudi veselo presenetil nastop pevskega zbora Podgora (Gorica) pod vodstvom dr. M. Spacapana. V akustični cerkvi je tudi zahtevna izvedba Arcadeltove Ave Marie prevzela prisotne s skladnostjo glasov, ki so pričarali pod visoke cerkvene oboke zvone č odmev nepopisljive Marijine miline. Tudi ostale Marijine pesmi so navzoči pozdravili s tako navdušenim ploskanjem, kakršnega v gornjelogiški cerkvi še ni bilo.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE

Gostovanje PDG Nova Gorica

Nicolò Machiavelli

MANDRAGOLA

Režija Georgij Poro

V ponedeljek, 5. nov. ob 20.30 - Red A
V torek, 6. nov. ob 20.30 - Red B
v Kulturnem domu v Gorici

4. popis kmetijstva

V goriški občini se od 21. oktobra vrši popis kmetijstva. Popis (censimento) je anonimen in se tiče vseh, ki se kakorkoli ukvarjajo s kmetijstvom. Izpolniti je treba poseben vprašalnik. Pri tem pomagajo pooblaščenca, ki obiščejo vsako zainteresirano domovanje. Izjave morajo biti resnične, sicer so predvidene hude denarne kazni.

Po navodilih EGS bo popis obsegal tudi vinograde in na samo kmetijskih posestev.

Čestitke

SZ Olympia čestita svojemu sodelavcu

FLORJANU VOGRICU
in soprogi
BRUNI

ob srebrni poroki ter jima ključ: Na mnoga leta!

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE

Ivan Cankar

HLAPCI

Režija Boris Kobal

V ponedeljek, 5. nov. ob 16. uri - Red I
V sredo, 7. nov. ob 16. uri - Red H
v Kulturnem domu v Trstu

Redno mesečno sejo bo imela ZSKP v ponedeljek, 5. nov. v Katol. domu.

Iz slovenske Koroške

«Celovski zvon»

«Celovski zvon» je znova zavznil, izšla je namreč septembrska številka te naše kulturne revije; gre za 28. številko osmega letnika. Nekje sem bral, da je Zvon v krizi. Iz pričujoče številke to ni razvidno. Ima npr. dober uvodnik o praznovanju jubileja koroškega plebiscita (kar je že za nami), pa članek o Dragi 1990 ter razmišljanje o sedanji Jugoslaviji in Slovencih. Leposlovje je bolj skromno zastopano: J. Cukale, pesmi, A. Capuder, odlomek, A. Rebula, Dnevnik.

Bogatejši so eseji. A. Stres piše o Varovanju stvarstva. Njegov prispevek obsega del misli, ki jih je povedal tudi na zadnjem srečanju katoliških časnikaarjev v Ljubljani. Pa še druge eseje, članke, poročila dobiš v tej številki.

Kulturno srečanje v Celovcu

Katoliški delovni odbor - Referat za izobraževanje je v sredo, 24. oktobra zvečer pripravil predstavitev knjige Zore Tavčar-Rebula »Ob kresu življenja«. Občinstvo je uživalo ob prebiranju odlomkov v osebi igralca oz. napovedovalca tržaškega radia Aleksija Pregarca. V pogovoru je bila navzoča tudi ilustratorica knjige ga. Sorli-Puc.

Navdušil je tudi prof. Igor Starc iz Trsta, ki je v 20-minutnem programu izvalil iz svoje klasične kitare nežne zvoke, ki so kar silili k razmišljanju.

V Romuniji so uniatom vrnilo katedralo

V nedeljo, 7. oktobra je bil za grško-katoliško Cerkev v Romuniji pomemben dan: poglavar te Cerkev, nadškof Alexandru Todea je bil slovesno umeščen v svojo službo, hkrati pa je ta Cerkev dobila nazaj svojo katedralo, škofijsko rezidenco in semenišče. Vse tri stavbe so v sedmograškem mestu Blaj; tudi umestitev nadškofa Todea je bila v tem mestu.

Grškokatoliška Cerkev v Romuniji, ki šteje 1,5 milijona vernikov, je bila pod komunizmom zatirana in od leta 1948 prepovedana. Od začetka letošnjega leta je spet dovoljena, toda večine svojih svetilšč in drugih stavb še ni dobila nazaj. Tudi nadškof Todea doslej ni imel svoje škofovske rezidence.

Katedrala v Blaju je središče grškokatoliške nadškofije Alba Julia-Fagaras in s tem glavna cerkev romunskih uniatov. Vrnitev katedrale razlagajo kot dobrohotno gesto romunske vlade in ramunske pravoslavne Cerkve do Vatikana.

DAROVI

Za Katoliški dom: V. B. 1.000.000; N. N. 100.000 lir.

Za Katoliški glas: N. N. v spomin prate, ki je zvesto podpirala katoliški tisk 500.000 lir.

Za s. Zoro Škerlj v Botswana: X. Y. 2.000.000 lir.

Družina Pertot, Trst: za Katoliški glas 25.000, za Sv. goro 25.000, za lačne otroke 25.000, za misijonarja V. Kosa 25.000 lir.

Za cerkev na Opčinah: žena Ines v spomin dragega moža Valterja 25.000; Elvira Vremec v spomin sestre Eme 50.000; Nada Malalan v spomin Mirota Loxa 15.000; Alojzija Masten v spomin moža Pepija 120.000; Stefaniya v spomin moža Alojza in Karla Daneva 50.000 lir.

Za CPZ sv. Jerneja - Opčine: žena Ines v spomin na dragega moža Valterja 25.000 lir.

Za misijon p. V. Kosa: Anica Ferluga 7.000; N. N. 10.000 lir.

Vsem podpornikom našega lista in drugim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Elektronski pisalni stroj IBM 6750 z več nabori slovenskih črk prodam po ugodni ceni. Informacije tel. 533515 - Gorica (med 14. in 15. uro).

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža in očeta

Engelberta Zimica

se iskreno zahvaljujemo g. župniku Giuseppu Trevisanu, msgr. Oskarju Simiču, dr. Zorku Hareju, Zdravku Klanjščeku za zbor Plešivo, Fantom izpod Grmade, sorodnikom, znancem, darovalcem cvetja in v dobre namene.

Krmin, 31. oktobra 1990

Zena in otroci

PROSVETNO DRUŠTVO »STANDREŽ«

25-LETNICA DELOVANJA

Četrtek, 8. novembra ob 20.30
Občni zbor.

Sobota, 10. novembra ob 20. uri

Odprije razstave o delovanju društva in predstavitev publikacije »Standrež v sliki«.

Nedelja, 11. novembra ob 17. uri

Jubilejna prireditev.

Sobota, 17. novembra

Družabno srečanje.

Vse prireditve bodo v župnijskem domu »Anton Gregorčič« v Standrežu.

POMAGAJ CERKVI!

Pomagaj boš tudi svoji župniji.

Italijanska država daje državljanom možnost, da svobodno podpirajo Cerkev tudi tako, da vsako leto od svojih dohodkov darujejo za Cerkev do dva milijona lir, ki jih odbijejo ob prijavi IRPEF. Da to delo olajša, je škofovska konferenca pripravila posebno knjižico, ki jo dobi zastoj vsak, kdor želi. Dovolj je, da priloženi formular odreže in v ovojnici pošlje na naslov na položnici.

Desidero ricevere al più presto a casa mia il Libretto personale di solidarietà e sostegno, che la CEI invia gratuitamente a tutti coloro che vogliono contribuire alle attività della Chiesa. (Si prega di scrivere in stampatello)

Cognome .....

Nome .....

Via ..... N. ....

C.A.P. ....

Località .....

Prov. ....

Tagliando da compilare e spedire in busta chiusa a:
CEI - Promozione del sostegno economico alla Chiesa
Circonvallazione Aurelia, 50 - 00165 ROMA

